

ГІРСЬКОЛИЖНІ КУРОРТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ТУРИСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

У статті проаналізовано стан гірськолижного туризму в Українських Карпатах і подана характеристика гірськолижних трас та витягів.

Ключові слова: гірськолижні траси, витяги.

У статье проанализировано состояние горнолыжного туризма в Украинских Карпатах, характеризуются горнолыжные трассы и подъемники.

Ключевые слова: горнолыжные трассы, подъемники.

The state of mounting tourism in Ukrainian Carpathian is analysed and the characteristic of slalom ways and elevators is given in this article.

Key words: slalom ways, lift.

Постановка проблеми та аналіз результатів останніх досліджень. Останнім часом гірськолижний туризм стає одним з найпопулярніших видів активного туризму у світі. Не є винятком у цьому відношенні й Україна. Сучасний стан гірськолижного туризму в Українських Карпатах висвітлено в праці М.Й.Рутинського (2006), О.Я.Федорова (2009), В.Заник “У пошуках альтернативи” (2006). Ми вважаємо проблему надзвичайно важливою й такою, що вимагає подальшого вивчення.

Мета роботи – проаналізувати стан розвитку інфраструктури для потреб гірськолижного туризму в Українських Карпатах.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовували теоретичний аналіз, узагальнення матеріалів наукових джерел та польові дослідження.

Результати дослідження. Карпатський регіон України – це велика за площею територія, яка включає Івано-Франківську, Закарпатську, Чернівецьку та Львівську області. На теренах цих областей освоєно більше як 20 гірськолижних територій, у яких діє понад 60 гірськолижних підйомників. До них відносяться: Буковель, Яблуниця, Ворохта, Ясіня, Рахів, Славське, Тисовець, Подобовець, район Боржавських полонин, г. Красія та ін. [10, с.45].

Закарпатська область. Боржавські полонини розкинулись на межі Воловецького та Міжгірського р-нів Закарпатської області. Саме тут створений центр з розвитку зимових видів спорту. Швидкісний бугельний витяг “Боржавські полонини” розташований на північному схилі г. Гимба (1 497 м). Довжина 1 500 м, перепад висот – 402 м, швидкість підйому 3,2 м/с. Кут нахилу траси 15%, максимальний 26%, пропускна здатність (пр. зд.) – 600 осіб за год.

Село Подобовець Міжгірського р-ну знаходиться на висоті 780 м. Тут працюють два бугельні витяги завдовжки 1 200 м із перепадом 320 м. Для катання є кілька трас завдовжки до 1 800 м, ділянки різної складності. Із верхньої станції (ст.) витягу можна піднятися на г. Високий Верх (1 598 м). Унизу – 350 м, тут є ще два бугелі завдовжки до 500 м [1].

На північному заході Міжгірського р-ну, на кордоні з Воловецьким р-ном, на висоті 700–750 м розташоване с. Пилипець (135 км від м. Ужгород, 190 км від м. Львів, 90 км від смт Сколе та 13 км від м. Воловець). Тут встановлено 3 бугельних витяги: витяг бази “Затишок” (450 м) на г. Гимба, витяги “Боржавські полонини” (1400 м) та “Магура” (900 м).

Спуск “Затишок” має 700 м при перепаді 150 м, ширина – 100–200 м, (пр. зд. – 180 осіб за год). У с. Верхній Студений (3 км від станції “Бескид”) є бугельні витяги. Пер-

ший – 800 м із перепадом 160 м, довжина траси – 900 м. Другий – 1 000 м із перепадом 250 м, довжина траси – 1 200 м, третій – 450 м. Схил обладнано штучним освітленням. У с. Ізки кататися можна на лижах, сноубордах, є санні траси. До послуг двомісний витяг завдовжки 980 м (пр. зд. – 800 осіб на год). Другий – 50 м, ширина 100–200 м. Є шість трас по 1 200–1 400 м, які осніжують снігові гармати. У смт Міжгір'ї споруджено тримісний витяг завдовжки 950 м (пр. зд. – 1000 осіб на год). Неподалік є три траси завдовжки 2 000, 2 300 і 1 500 м із перепадом 300 м. Ще є бугельний витяг завдовжки 400 м із перепадом 85 м [5, с.32].

У с. Синевирська Поляна біля турбази “Теребля” є 700 м бугельний витяг і траса завдовжки 1 000 м. На турбазі “Синевирське озеро” є бугельний витяг завдовжки 200 м із перепадом 50 м. Комплекс розташовано на схилах г. Красія (1 036 м). Є двомісні витяги, один – 2 250 м (пр. зд. – 500 осіб на год) і перепадом 600 м, другий – завдовжки 2 000 м. Також є 2 бугельні витяги (600 і 1 000 м), 3 гачкових витяги (довжиною 150–300 м). Ці витяги обслуговують гірськолижні траси синього та червоного рівнів складності. Тут є траси від 700 до 3 000 м і шириною – 30–60 м. Траси готують і трамбують ратраком. Біля бази “Дубовий гай” є витяг – 165 м із трасами до 250 м.

Село Ужок знаходиться за 45 км від м. Великий Березний. Біля бази “Ужок” є два витяги – 400 м, траси – до 500 м із перепадом 80 м. Катання на базі “Ужок” можна урізноманітнити трасами на базі “Щербин”. Тут є сім витягів завдовжки від 100 до 1 000 м. Біля туркомплексу “Воеводино” бугель 500 м (пр. зд. – 650 осіб на год). Довжина траси – 650 м, перепад – 100 м. Поряд є мультиліфт для дітей. У лісі є траси для ходьби на лижах і працює ратрак.

Тут є два відкриті басейни, тенісні корти, настільний теніс, бадмінтон, дартс, міні-футбол, волейбол, міні-гольф, вуличний боулінг, більярд, пейнтбол, можна покататися на конях, велосипедах та збирати гриби, ягоди, ловити рибу (є власні озера). Працює СПА-центр.

У с. Лумшори є бугельний витяг завдовжки 300 м. Траса – 400 м, перепад 100 м. Улітку для піших мандрівок (г. Сокілець, печера Протятій камінь, озера Сині Болота, водоспади в урочищі Шипот). У селі є мінеральні джерела, які використовуються для пиття, а також для купання. У с. Новоселиця працює бугель 950 м із перепадом 270 м, траса – 1 100 м (пр. зд. – 850 осіб на год). У смт Чинадієво є санаторій “Синяк” (450 м). Тут є три бугелі й мультиліфт для дітей. Перший бугель завдовжки 950 м із перепадом 220 м (пр. зд. – 1000 осіб на год). Другий – 350 м із перепадом 50 м. Третій – біля турбази “Водограй” між р. Синявка та Бистрявка – 400 м із перепадом 70 м [2].

Село Солочин (350 м) розташоване між г. Крехая і г. Тесаник. Біля санаторію “Квітка Полонини” три витяги: один бугель і два мультиліфти по 500 м із перепадом 200 м. Тут є три траси – 1 000 м із перепадом 200 м, ширина трас – 50 м. На схилах працює ратрак. У с. Поляна на г. Стрижилець є бугель 600 м із перепадом 100 м, ширина траси – 50 м.

У с. Жденієво біля г. Пікуй (1 405 м) є бугель 600 м із перепадом 160 м (пр. зд. – 800 осіб на год). Село Усть-Чорна (500 м) знаходиться на р. Тересма. Біля комплексу “Ялинка” є бугель 400 м із перепадом 115 м. Траси завдовжки 600 м, а в с. Тарасівка (Тячівський р-н) на базі відпочинку “Плаї” є бугель завдовжки 260 м та в с. Калини в урочищі (ур.) Великий є бугель 300 м, траса завдовжки 350 м, перепад – 30 м, працює ратрак.

Ур. Драгобрат (1 400 м) (Рухівський р-н). Бугельний витяг “Драгобрат-1” – 1 100 м із перепадом 290 м (пр. зд. – 500 осіб на год) належить готелю “Драгобрат”. Витяг “Драгобрат-2” (800 м) знаходиться 150 м від витягу “Драгобрат-1”. На горі є траса слалому-гіганту, із гори можна політати на парашути. “Драгобрат-3” (“витяг

Павла”) належить турбазі “Вершина Карпат”, має тарілковий бугель – 900 м. На трасі працює ратрак.

На г. Стіг є витяги бугельного типу довжиною від 500 до 1 100 м. Схили – 20–40%. Траси для лиж і сноубордів. Крім цього, є ще витяги довжиною 250 м: один бугельний біля “Пансіонату Звонаря”, другий – мультиліфт біля бази “Едельвейс”. Довжина спуску до 3 км, загальна довжина трас – близько 10 км. Піднятися на гору можна за допомогою ратраків. Є декілька фрирайдових трас на г. Близниця, вони досить круті й підйом до них здійснюється за допомогою снігоходів. Бугельний витяг завдовжки 860 м на г. Близниця належить готелю “Оаза” (пр. зд. – 800 осіб на год). Є мультиліфт завдовжки 280 м. Біля витягів – прокат спорядження й камера схову, лижний інструктор, виїзди на ратраках, ігровий зал – теніс, більярд, настільний хокей і футбол, тубінг-парк, сауна, кав’ярні, магазин, лижна школа [4, с.22].

Село Ясеня розташоване на берегах р. Лазещина і Чорна Тиса. Тут є два бугельні витяги. Перший – на г. Костирівка, що височіє за 200 м від центру. Його довжина 400 м, перепад 70 м. Довжина траси – 400 м, ширина – до 200 м. Другий – в урочищі Млаки (2 км від центру). Довжина – 800 м, перепад – 50 м (пр. зд. – 300 осіб на год). У с. Ясеня та с. Чорна Тиса є витяги Гірськолижної школи олімпійського резерву. У Ясені – три по 300 м, встановлені один над одним, траса – 1 000 м із перепадом 200 м. У Чорній Тисі бугель завдовжки 300 м, траса – 350 м, перепад 50 м.

Багато витягів є в Рахівському р-ні (Рахів, Лазещина, Кобилецька Поляна, Богдан, Водиця і Біла Церква) [14].

У м. Хуст біля бази відпочинку “Нарцис” є бугельний витяг 250 м із перепадом 50 м. Довжина траси – 300 м. Санаторій “Шаян” знаходиться за 18 км від м. Хуст (мінеральна вода “Шаянська” наближається до відомих вод “Боржомі” та “Єсентуки”). Біля санаторію є бугель завдовжки 300 м. У с. Велятин біля санаторію “Нарцис” є бугельний витяг 450 м, а в ур. Ігнатівське є бугель 580 м із перепадом 130 м. Траса – 800 м. Тут є витяг завдовжки 350 м, траса – 500 м із перепадом 40 м.

У м. Берегово, біля спортивної бази “Закарпаття”, є витяг 300 м із перепадом 50 м. На базі є басейн (50 м) з термальною мінеральною водою +52°C (лікування опорно-рухової, серцево-судинної, центральної й периферійної нервових систем, хвороб шкіри). Температура взимку +20°C.

Івано-Франківська область. Туркомплекс Буковель знаходиться в с. Поляниця на висоті 920 м за 30 км від м. Яремче і за 110 км від м. Івано-Франківськ. Інфраструктура Буковеля – найкраща з усіх українських гірськолижних курортів, працює 15 витягів: 11 чотиримісних витягів – 650–1 450 м, один тримісний – 1 100 м, один двомісний – 1 000 м, два бугелі – до 1 000 м. Також є мультиліфти для початківців. Для спусків є понад 80 трас, їхня сукупна довжина становить понад 50 км. Усі траси готуються спеціальною снігонапилювальною та сніготрамбувальною технікою й обладнані сніговими гарматами, утрамбовуються ратраками, на трасах є нічне освітлення [3].

Витяги розміщені на п’яти горах – Буковель (1 139 м), Чорна Клева (1 241 м), Довга (1 372 м), Бульчиньоха (1 455 м), Бабин Погар (1 180 м).

Гора Буковель. Витяг 1R, чотиримісний. Верхня станція (ст.) – г. Буковель (1 127 м), нижня – Ворота Буковеля (859 м). Довжина 740 м, перепад 268 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Траси освітлюються. Основні траси: 1С (для початківців, довжина – 1 587 м, перепад – 2 34 м), 1D (для досвідчених, довжина – 335 м, перепад – 80 м), 1А (для досвідчених, довжина – 1 356 м, перепад – 266 м), 1В (для спортсменів та експертів, довжина – 296 м, перепад – 95 м). Витяг 2R, чотиримісний. Верхня ст. – г. Буковель (1 127 м), нижня – ур. Щівки (900 м). Довжина траси – 1 067 м, перепад – 227 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Є фанпарк зі штучними перешкодами. Витяг 2, двокрісельний.

Верхня ст. – г. Буковель (1 115 м), нижня – ур. Щівки (900 м). Довжина траси – 1 000 м, перепад – 215 м (пр. зд. – 808 осіб на год). Є фанпарк зі штучними перешкодами. Основні траси: 2В (для початківців, довжина – 1 459 м, перепад – 225 м), 2А (для досвідчених, довжина – 760 м, перепад – 213 м).

Гора Чорна Клева. Витяг 5, чотиримісний. Верхня ст. – г. Чорна Клева (1 246 м), нижня – ур. Зарва (910 м). Довжина 1 548 м, перепад 336 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 5В (для початківців, довжина 1 446 м, перепад 131 м), 5G (для досвідчених, довжина 2 106 м, перепад 330 м), 5Н (для досвідчених, довжина 1 549 м, перепад 299 м), 5С (для досвідчених, довжина 332 м, перепад 90 м), 5D (для досвідчених, довжина 764 м, перепад 145 м), 5F (для спортсменів та експертів, довжина 494 м, перепад 180 м), 5P (для спортсменів та експертів, довжина 786 м, перепад 235 м).

Витяг 8, чотиримісний. Верхня ст. знаходиться на висоті 1 100 м, нижня – ур. Гниляк (925 м). Довжина 859 м, перепад 175 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Є фанпарк зі штучними перешкодами. Основні траси: 8А (для досвідчених, довжина 823 м, перепад 148 м), 8В (для досвідчених, довжина 757 м, перепад 161 м), 8С (для досвідчених, висота 735 м, перепад 150 м).

Гора Довга. Витяг 12, чотиримісний. Верхня ст. – г. Довга (1 372 м), нижня – пол. Буковина (1 190 м). Довжина 1 024 м, перепад 182 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 12А (для досвідчених – 1 456 м, перепад 218 м), 12В (для досвідчених – 758 м, перепад 166 м), 12С (для досвідчених – 339 м, перепад 113 м), 12D (для досвідчених – 440 м, перепад 93 м). Витяг, чотиримісний. Верхня станція – пол. Буковина (1 210 м), нижня – ур. Гниляк (925 м). Довжина 1 163 м, перепад 285 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 11D (для досвідчених – 1593 м, перепад 272 м), 11А (для досвідчених – 1316 м, перепад 262 м), 11Е (для досвідчених – 716 м, перепад 150 м), 11В (для спортсменів та експертів – 717 м, перепад 227 м), 11С (для спортсменів та експертів – 408 м, перепад 148 м). Витяг 16, чотиримісний. Верхня ст. – пол. Буковина (1 210 м), нижня знаходиться на висоті 950 м. Довжина 847 м, перепад 260 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 16А (для досвідчених – 1 708 м, перепад 244 м), 16В (для досвідчених – 839 м, перепад 218 м), 16Е (для досвідчених – 580 м, перепад 109 м), 16С (для спортсменів та експертів – 739 м, перепад 238 м), 16D (для спортсменів та експертів – 528 м, перепад 170 м).

Гора Бабин Погар. Витяг 15, чотиримісний. Верхня ст. – г. Бабин Погар (1 180 м), нижня – ур. Гниляк (925 м). Довжина 1 159 м, перепад 255 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 15А (для досвідчених – 1 208 м, перепад 257 м), 12В (для досвідчених – 331 м, перепад 115 м), 15С (для досвідчених – 815 м, перепад 158 м), 15D (для досвідчених – 1 173 м, перепад 230 м). Витяг 14, чотиримісний. Верхня ст. – г. Бабин Погар (1 180 м), нижня – р. Вільшанець (960 м). Довжина 1 947 м, перепад 220 м (пр. зд. – 1 400 осіб на год). Основна траса 14А (для початківців – 2 001 м, перепад 290 м).

Витяг 22, чотиримісний. Верхня ст. – г. Бабин Погар (1 180 м), нижня – р. Вільшанець (960 м). Довжина 652 м, перепад 220 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 22А (для досвідчених – 501 м, перепад 173 м), 22В (для досвідчених – 707 м, перепад 226 м). Основні траси: 22А (для досвідчених – 501 м, перепад 173 м), 22В (для досвідчених – 707 м, перепад 226 м) [7].

Гора Бульчиньоха. Витяг 13, чотиримісний. Верхня ст. – Бульчиньоха-центр (1 150 м), нижня – р. Вільшаниця (925 м). Довжина 1 181 м, перепад 225 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основні траси: 13А (для досвідчених – 1 179 м, перепад 208 м), 13В (для досвідчених – 650 м, перепад 160 м), 13С (для досвідчених – 528 м, перепад 135 м), 13D (для досвідчених – 1 279 м, перепад 220 м). Витяг 3, тримісний. Верхня ст. – г. Бульчиньоха (1 150 м), нижня – Бульчиньоха-центр (1 000 м). Довжина 1 100 м,

перепад 150 м (пр. зд. – 1 800 осіб на год). Основна траса 3А (для початківців – 290 м, перепад 40 м). Витяг 7, бугельний. Верхня ст. – Бульчиньоха-центр (1 012 м), нижня – ур. Щівки (900 м). Довжина 957 м, перепад 112 м (пр. зд. – 2 400 осіб на год). Основна траса 7А (довжина 997 м, перепад 119 м).

У Буковелі працюють пункти прокату спорядження (Salomon, Rossignol), камери схову, переодягальні пункти, санвузли, ski-сервісні центри (встановлення кріплень на лижі й сноуборди, заточування кантів на станку, шліфування та відновлення подошви лиж і сноубордів, гаряче наплавлення парафіну, ремонт спорядження). Магазини пропонують усе, що потрібно для активного туризму. Діє лижна школа. До послуг є кафе, бари, ресторани, колиби, дитячі майданчики, сауни, більярди, дискотека, автостоянки.

Біля нижньої ст. двомісного витягу є кваліфікована лижна школа. Для дітей споруджено великий дитячий майданчик площею 4 000 м² із мультиліфтом, лижною каруселлю.

На Буковелі діє оздоровчий центр для людей з проблемами опорно-рухового апарату, шлунково-кишкового тракту та сечовивідних шляхів. Широкі можливості на Буковелі й літом. Зокрема пропонуються різноманітні пішохідні маршрути – на г. Довга, на г. Довбушанка, на полонину Ведмежа зі сходженням на г. Хом'як, відвідинами водоспаду Гук. Є стенд для занять скелелазінням. Також є прокат велосмобілів, байдарок, батута, роликів, самокатів, велосипедів [12, с.26].

У селах Микуличин і Татарів є багато приватних готелів, закладів харчування й прокатних пунктів (проживання, харчування й прокат тут у кілька разів дешевше, аніж у Буковелі).

Село Яблуниця знаходиться на висоті 900 м за 90 км від Івано-Франківська на межі Івано-Франківської та Закарпатської областей. На г. Микулинка є тригачкові витяги – 200 м. Витяги розташовані: на г. Діл траси завдовжки 900 м із перепадом 280 м (пр. зд. – 450 осіб на год). На г. Микулинка є траса 960 м із перепадом 280 м. Витяг “імені Ю.Кизимовича” (пр. зд. – 600 осіб на год) підіймає до траси завдовжки 800 м із перепадом 250 м. Ще є одна траса, біля якої бугель завдовжки 450 м із перепадом 150 м. На г. Коза діє один бугельний витяг – 500 м із перепадом 120 м (пр. зд. – 550 осіб на год). У присілку Довгий Грунь, на перевалі, споруджений бугельний витяг біля садиби “У Павла”. Витяг 400 м, перепад 30 м (пр. зд. – 50 осіб на год). В ур. Зона, що біля турбази “Гірська”, є два 200 м гачкові витяги – витяг “Корівка” і біля турбази. У с. Яблуниця діє багато прокатів, які пропонують лижі, сноуборди та санки. Також є приватні садиби й готелі, кав'ярні й ресторани [13, с.58–64].

Смт Ворохта – курорт та центр підготовки спортсменів із зимових видів спорту: стрибків з трампліну, біатлону, лижних перегонів. Тут знаходиться найбільший в Україні комплекс трамплінів, який складається з трьох трамплінів та канатної крісельної дороги. Трампліни працюють цілорічно. У Ворохті є лижний стадіон, на який веде канатна крісельна дорога (1 960 м, перепад 270 м, пр. зд. – 400 осіб на год) [8, с.20–27]. На даний час цей витяг не працює у зв'язку з технічними несправностями. Стадіон містить траси для бігових лиж, біля нього є ділянки, на яких можна кататися на санках і лижах. На вершині працює бугель – 250 м, перепад 50 м (пр. зд. – 100 осіб на год). На г. Ребровач є два витяги – крісельний, довжина траси 200 м, перепад 75 м (пр. зд. – 400 осіб на год), траса для стрибків з трампліну та бугель – 500 м, перепад 200 м (пр. зд. – 250 осіб на год). Також у Ворохті відкрили сучасний бугельний підйомник довжиною 500 м, перепад 138,3 м, середній кут нахилу 16,3°, швидкість бугеля 3,17 м/с. Він розташований зліва при в'їзді біля трамплінів. Тут є прокат гірськолижного спорядження, бажаючі можуть покататися на снігоходах. Схил обладнаний сніговими гарматами, також є освітлення, що дає можливість кататися вночі. На схилі

працює ратрак, який трамбує сніг уранці й ввечері. Загалом у майбутньому у Ворохті планується відкрити близько 20 гірськолижних підйомників [9, с.56–59].

В ур. Багрівець (2 км від центру Яремче, за турбазою “Карпати”) є два бугелі. Один бугель 300 м із перепадом 70 м (пр. зд. – 100 осіб на год). Другий – 200 м із перепадом 30 м (пр. зд. – 50 осіб на год). Це місто сімейного курорту, тут зручно відпочивати з дітьми, оскільки можна взимку робити невеличкі екскурсії на водоспад, скелі Довбуша. Улітку можна відвідати пляжі на р. Прут, скелю Білий Камінь у Дорі або г. Маковицю в Ямні.

Косів знаходиться від Івано-Франківська на відстані 113 км. На г. Михалкова є два бугельні витяги. Перший – 1 000 м із перепадом 250 м (пр. зд. – 600 осіб на год). Ним можна дістатися до початку п’яти трас: дві траси швидкісного спуску (1 200 м), траса спеціального слалому (500 м), слалому-гіганту (1 000 метрів) та траса штучного покриву. Другий має довжину 250 м із перепадом 75 м. У с. Шешори (Косівський район) біля пансіонату “Карпатська веселка” витяг – 800 м, перепад – 150 м (пр. зд. – 500 осіб на год). Є три траси: завдовжки 1 500, 700 і 800 м. Можна кататися на лижах, сноубордах, санках. При базі функціонує відділення фристайлу дитячої юнацько-спортивної школи спортивного товариства “Колос”. Підготовка трас здійснюється ратраком та снігоходом “Буран” [8, с.20–27].

У с. Яворів є бугельний витяг – 250 м, перепад – 75 м (пр. зд. – 100 осіб на год). У с. Тюдів біля бази “Сокільське” діє бугельний витяг завдовжки 800 м, є три траси 200, 600 і 800 м та крісельний двомісний витяг, який піднімає на висоту 1 500 м. На трасах можна кататися на лижах, сноубордах, санках і снігоходах. Тюдів добре підійде для сімейного й індивідуального відпочинку. Літом можливий різноманітний активний туризм: сплав гірськими річками (рафтинг), катання на квадроциклах, політ на парашлані, пейнтбольні турніри. Можна порибалити на форель чи карпа у водоймах бази “Сокільське” та на р. Черемош.

У смт Верховина біля оздоровчого комплексу “Верховина” є витяг – 320 м (мультиліфт), перепад 72 м (пр. зд. – 100 осіб на год). Дві траси розміщуються на г. Пушкар, неподалік від центру селища. На відстані 6 км від Верховини знаходиться невеличкий гірськолижний курорт Ільці. На г. Запідки є бугельний витяг – 550 м, перепад 200 м (пр. зд. – 200 осіб на год).

У с. Вишків біля бази “Високий перевал” на г. Залома є бугельний витяг – 1 000 м з перепадом 300 м (пр. зд. – 300 осіб на год), на г. Черемшина є бугель – 350 м з перепадом 150 м (пр. зд. – 250 осіб на год).

Львівська область. Сmt Славське знаходиться на висоті 500–600 м у долині р. Опір та Славка і розташоване за 30 км від Сколе та 130 км від Львова. Тут є декілька трас міжнародного рівня.

г. Тросян – має довжина схилу 2 500 м, а г. “Політехнік” і Погар по 450 та 650 м відповідно; г. Грабовець – довжина схилу 850 м; г. Крокус – 1 050 м. Висота г. Тросян 1 235 м, гора віддалена на два кілометри від центру селища, до трас іде крісельна дорога завдовжки 2 750 м, перепад 550 м (пр. зд. – 400 осіб на год). Є 12 трас завдовжки від 1 500 до 2 000 м з перепадом 150–550 м. Траси розходяться в різні напрямки – східному, північному й західному, завдовжки 1 500–2 000 м. Два бугелі знаходяться на північному схилі, їхня довжина 1 100 м, перепад 320 м (пр. зд. – 250 осіб на год), і 1 300 м із перепадом 200 м (пр. зд. – 200 осіб на год). На західному схилі є три бугелі завдовжки 1 050 м із перепадом 210 м (пр. зд. – 210 осіб на год), 900 м із перепадом 220 м (пр. зд. – 250 осіб на год), 750 м із перепадом 130 м (пр. зд. – 250 осіб на год).

Гора Погар (857 м) знаходиться у Славську навпроти турбази “Перлина Карпат”. Є два бугельні витяги – 800 і 700 м. Траси – 800–900 м, завширшки 40–80 м, із пере-

падом 157 м при найвищій точці 660 м. Траси обладнані ратраком, сніговими гарматами та нічним освітленням.

Гора Менчіл знаходиться поблизу Славського, за схилом г. Кремень. Тут є декілька витягів: в ур. Варшава – 1 170 м, спуск може бути вдвічі довшим, а також бугель в Грабовці – 850 м. На г. Кремень або “Політех” знаходяться траси – 500–1000 м і завширшки 100–150 м із перепадом 150–200 м. Є два бугелі – “Політехнік” – 600 м із перепадом 175 м (пр. зд. – 230 осіб на год), і ФМУ завдовжки 1 000 м із перепадом 230 м (пр. зд. – 400 осіб на год). На г. Варшава є витяг тарілкового типу. Довжина бугельного витягу на г. Грабовець 900 м. Є декілька трас різної складності. Пансіонат “Славський” має бугельний витяг 650 м, перепад – 170 м (пр. зд. – 250 осіб на год). Славське пропонує різноманітні види послуг – прокат спорядження, спецодягу, понад 20 баз відпочинку та понад 200 готелів. На виїзді з міста у с. Волосянка є бугельний витяг завдовжки 700 м, з перепадом 210 м (пр. зд. – 250 осіб на год).

Спортивний комплекс “Тисовець” розташований у верхів’ї р. Тисовець (басейн р. Дністер) на висоті 750 м за 2 км від с. Орявчик, 32 км від Сколе та 142 км від Львова. Тут є 3 спуски: південний (шириною 15–50 м, довжиною 400–500 м, пологий схил із середнім кутом нахилу 10°); північний (шириною 30–60 м, довжиною 800 м, середнім кутом нахилу 12°), західний (шириною 30–40 м, довжиною 650 м, середнім кутом нахилу 14°). Крім того, у самому Тисовці діє траса для могулу довжиною 500 м. Там працює короткий витяг. Також бажаючі можуть скористатися трасою для бігу на лижах, стрибнути з 40, 70, 90-метрових трамплінів, покататися на схилах для санок. Поруч із базою є витяг завдовжки 500 м, на решту трас можна добратися позашляховиком або канатним витягом завдовжки 2 000 м із перепадом 450 м. Канатна дорога веде до трас, які поділяються на південну частину (ширина 20–50 м, довжина до 500 м, пологий спуск), північну частину (довжина 800 м, ширина до 60 м), західну частину (довжина 600 м, ширина до 60 м (15%)). Загалом є чотири траси для спуску (усі вкладаються ратраком), а також траса для бігових лиж. Є три бугельні витяги завдовжки 700, 800 і 1 000 м, перепад близько 250 м (пр. зд. – 200 осіб на год), чотири трампліни завдовжки 90, 120, 550 і 850 м, а також траса для фрістайлу [12, с.64].

Біля с. Орявчик споруджено комплекс “Звенів”, є бугельний витяг 900 м і мультиліфт 300 м. Комплекс “Орявчик” має 400-метровий бугельний витяг та 200-метровий мультиліфт. На відстані 2 км від с. Волосянка (6 км від Славська), біля г. Зворець (1 223 м), знаходиться комплекс “Захар Беркут”. Є двомісний витяг, нижня станція якого розміщується між Славським і Волосянкою. Двомісна канатна дорога йде на г. Високий Верх (1 240 м). Довжина дороги – 2 850 м (є дві проміжні станції на висотах 800 і 1 000 м), перепад – 550 м. Біля крісельного витягу є ще два бугельні витяги – 750 м, перепад – 170 м (пр. зд. – 500 осіб на год), довжина траси – 1 200 м, ширина траси – 50–100 м, і 700 м, перепад – 185 м (пр. зд. – 900 осіб на год) [6, с.31].

Село Орів розташоване 33 км від м. Сколе. Біля готелю “Карпатські полонини” є бугельний витяг завдовжки 380 м, а комплекс “Плай” знаходиться біля с. Плав’я. Є чотиримісний витяг Doppelmajr – 1 км із перепадом 270 м. Верхня ст. знаходиться на 1 060 м, нижня – на висоті 792 м.

Село Рибник розташоване за Східницьким перевалом, за 3 км від с. Східниця, яке відоме своїми водними джерелами “Нафтуса”. Біля с. Новий Кропивник на краю заповідника розміщується база “Рибник”. Тут є два бугельні витяги завдовжки 150 м і 180 м.

Борислав знаходиться за 11 км від м. Дрогобич поблизу курорту Східниця. Тут споруджено два бугельних витяги (один у районі Мражниці, другий – на Понерлі), довжина спуску 350–500 м. У с. Розлуч споруджено бугельний витяг 600 м, також є

каток. Ще один витяг завдовжки 300 м належить дитячо-юнацькій спортивній школі “Бескид”.

Чернівецька область. У с. Мигово є комплекс “Мигово”, який знаходиться на 740 м. На території є бугель – 1 100 м (пр. зд. – 1 200 осіб на год). Ним можна дістатися до початку двох трас. Перша траса – 1 100 м, завширшки 50 м, а друга – 1 240 м із перепадом 250 м, завширшки 45 м. Неподалік знаходиться ще один бугель – 600 м, а також два мультіліфти по 150 м. Вони везуть до 200-метрової траси, завширшки 45 м. Біля мультіліфтів є лижна школа. Загальна довжина трас – понад 3 000 м. Є можливість кататися на лижах, сноубордах, сноутюбах [5, с.34].

Туристичний комплекс “Німчич” розміщується на перевалі Німчич (586 м), на межі Путильського й Винницького районів. На території розміщені два бугелі, 400 і 800 м завдовжки, і мультіліфт для дітей завдовжки 150 м. Працює прокат спорядження, сноубордів, саней, снігоходів. На трасах працює ратрак, є нічне освітлення. Є можливість політати на параплані.

Гірськолижний комплекс на г. Цецино знаходиться 6 км від Чернівців. Довжина витягу – 285 м, траси завдовжки 400–700 м. Є прокат лиж, сноубордів, санок. Встановлено штучне освітлення, снігові пушки, а в с. Горбово є бугельний витяг – 300 м. Дві траси завдовжки по 350 м, похилі й широкі (до 150 м), працюють 14 снігових гармат, є штучне освітлення. Можна кататися на лижах та сноутюбах [11, с.147].

Висновок.

На основі зробленого теоретичного аналізу наукових джерел та польових спостережень можна сказати, що інфраструктура гірськолижних курортів в Карпатському регіоні сьогодні дуже стрімко розвивається, а її ресурси майже повністю задовольняють європейські вимоги, що, у свою чергу, приваблює велику кількість як вітчизняних, так й іноземних туристів різних вікових груп. Також для перспективи розвитку цього виду активного туризму розглядаються нові території досліджуваного регіону.

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристичні ресурси України : методологія та методика аналізу, термінологія районування : монографія / О. О. Бейдик. – К. : Київський університет, 2001. – 395 с.
2. Генсірчук С. Л. Ліси українських Карпат та їх використання / С. Л. Генсірчук. – К. : [б. в.], 1964.
3. Геренчук К. І. Природа Івано-Франківської області / К. І. Геренчук. – Львів : Вища школа, 1978. – 250 с.
4. Дутка Т. Тут починають і закінчують лижний сезон / Т. Дутка // Карпати. Туризм. Відпочинок. – Івано-Франківськ, 2007. – № 1. – С. 19–22.
5. Заник В. У пошуках альтернативи / В. Заник // Карпати. Туризм. Відпочинок. – Івано-Франківськ, 2006. – № 6. – С. 31–34.
6. “Захар Беркут” запрошує // Карпати. Туризм. Відпочинок. – Івано-Франківськ, 2007. – № 2. – С. 31.
7. Кушніренко Н. Зима на Буковелі / Н. Кушніренко // Карпати. Туризм. Відпочинок. – Івано-Франківськ, 2006. – № 6. – С. 35.
8. Мицкан В. Історія розвитку спортивного туризму в Україні / В. Мицкан, Л. Жирак // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. – Івано-Франківськ, 2010. – Вип. 11. – С. 20–27.
9. Рут Є. Карпатський Єврорегіон – центр рекреаційного туризму та інтеграції молоді / Є. Рут, Б. Мицкан // Молода спортивна наука України. – 2003. – Т. 1. – Вип. 7. – С. 56–59.
10. Рутинський М. Й. Географія туризму : навч.-метод. посіб. / М. Й. Рутинський. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 160 с.
11. Сокол В. А. Спортивний туризм на сучасному етапі / Соколов В. А., Штангей Ю. В., Петрова І. В. // Матеріали Міжнар. наук. конф. “Туризм у XXI столітті: глобальні тенденції і регіональні особливості” (10–11.10.2001 р.). – К., 2002. – 560 с.
12. Федорів О. Я. Гірськолижний туризм в Україні : путівник / О. Я. Федорів. – Х. : Біблекс, 2009. – 216 с. : іл.
13. Шепетюк С. Аналіз природних ресурсів Гуцульщини з метою використання в туризмі / С. Шепетюк // Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура. – Івано-Франківськ, 2009. – Вип. 10. – С. 58–64.
14. Режим доступу : www.prokarpaty.info.

Рецензент: канд. пед. наук, доц. Презлята Г. В.